

Protocol van OVSG bij het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de derde aanpassing van de begroting 2009 en bij het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010.

OVSG is zich ten volle bewust van de ernst van de budgettaire situatie van de Vlaamse overheid en de noodzaak aan besparingen binnen de Vlaamse begroting. Wij begrijpen dat ook van het beleidsdomein onderwijs in solidariteit een bijdrage wordt verwacht. We erkennen dat het volume besparingen dat onderwijs moet leveren relatief beperkt is in vergelijking tot het totale aandeel van onderwijs binnen de Vlaamse begroting en de algemene besparingsdoelstellingen die de Vlaamse overheid heeft vooropgesteld. Niettemin kunnen wij principieel gezien geen protocol van akkoord geven op besparingen.

Wij appreciëren ten zeerste de openheid van de overheid om in dialoog te treden met de sociale partners en de bereidheid om finaal ook effectief ruimte te bieden voor onderhandelingen. Deze inspraak heeft ertoe geleid dat – binnen de vaststaande budgettaire contouren – een aantal voorgestelde maatregelen of besparingsmethodieken nog werden ingetrokken, vervangen of bijgestuurd.

Tijdens de onderhandelingen stonden voor OVSG drie uitgangspunten voorop :

- OVSG gaat uit van een **gedeelde verantwoordelijkheid** waarbij besparingsmaatregelen evenwichtig verdeeld en gedragen worden door alle onderwijsactoren met name het beleid, de inrichtende machten en het personeel. In deze moeilijke context moet iedereen in al zijn segmenten inspanningen leveren.
- Essentieel is dat de **kernopdrachten en primaire processen binnen het onderwijs zoveel mogelijk gevrijwaard** worden. Vanuit dit kader moeten zowel de reguliere omkadering als de werkmiddelen in eerste instantie ontzien worden. Het is bijgevolg positief dat er geen algemene lineaire besparingen werden doorgevoerd op de basisomkadering van onze scholen.
- Besparingsmaatregelen dienen **eerst secundaire of tertiaire processen te raken**. Middelen voor allerlei projecten (hoe waardevol soms ook), expertisenetwerken of bovenschoolse tussenstructuren bieden valabele en meer dan verantwoorde alternatieven teneinde de klasvloer zoveel als mogelijk te ontzien in de besparingsronde.

Vanuit deze premisses en de recente beleidsnota van de minister formuleren we volgende opmerkingen bij de voorliggende teksten :

Afschaffing van het mentorschap

Door het decreet op de lerarenopleiding werd in 2007 het mentorschap ingevoerd om studenten in hun stage en beginnende leraren te begeleiden. Uit onderzoek blijkt immers dat 30% van de nieuwe leerkrachten binnen de eerste 5 jaar van hun beroepsloopbaan het onderwijs verlaten. Een goede ondersteuning bij de start is essentieel om te kunnen groeien in de klas- en schoolpraktijk. Het programmadecreet 2010 schrapt nu de middelen voor mentorschap.

Wij betreuren het dat de nog maar sinds kort opgedane ervaringen met mentorschap verloren gaan. We erkennen dat de huidige middelen ontoereikend waren om dit waardevol concept overal degelijk te implementeren maar vinden het een verkeerd signaal om heel het principe nu overboord te gooien. In het kader van het aangekondigde debat over de loopbaan van de leraar zal OVSG dit dossier opnieuw aankaarten.

We vinden het ook niet meer dan logisch dat - in het verlengde van deze afschaffing van de mentoruren - de betrokken expertisenetwerken de middelen die zij ontvingen voor het uitwerken van een registratiesysteem mbt de mentoruren moeten afstaan.

Nascholing en professionalisering

We kunnen moeilijk aanvaarden dat er op nascholing 20% wordt bespaard net nu uit een internationaal vergelijkend onderzoek van de OESO (TALIS-onderzoek) blijkt dat de professionele ontwikkeling in Vlaanderen (o.a. via nascholing) beduidend lager ligt dan elders.

Deze maatregel geldt voor alle actoren (de instellingen, de pedagogische begeleidingsdienst en de overheid) en bijgevolg ook voor het vormingsfonds voor directies en de nascholing voor evaluatoren. Vanuit onze globale bezorgdheid om de kwaliteit van onderwijs en de voortdurende nood aan professionalisering die hieruit voortvloeit betreuren we deze besparing.

Niet-indexering van de werkingsmiddelen leerplichtonderwijs

Aan het mechanisme van de financiering van scholen in het leerplichtonderwijs wordt op zich niet geraakt en we appreciëren ook de inspanning van de overheid om de geldwaarde per punt in 2010 gelijk te houden aan deze van 2009. Toch zullen scholen en inrichtende machten de besparingen vooral voelen door het feit dat de werkingsmiddelen leerplichtonderwijs in 2010 niet geïndexeerd worden. Hierdoor komt echter ook het mechanisme van de maximumfactuur onder druk omdat scholen met minder middelen aan dezelfde maatschappelijke verwachtingen moeten voldoen. OVSG zal niet nalaten om het engagement van de overheid tot een grondige evaluatie van de maximumfactuur steeds opnieuw onder de aandacht te brengen opdat de noodzakelijke bijstellingen effectief en tijdig zullen geschieden. De verhoging van het bedrag van 20 euro voor het kleuteronderwijs zal in dit debat een belangrijk gegeven vormen.

Duurzaam naar school

Dat het project 'Duurzaam naar school' geschrapt zal worden, zal zwaar wegen op de begroting van de vele steden en gemeenten die hier enthousiast aan begonnen zijn. 111 gemeenten gingen het engagement aan om de leerlingen te motiveren om zoveel mogelijk te voet of met de fiets naar school te komen (Stappen en Trappen) langs veilige trajecten. Bovendien organiseren reeds veertien gemeenten netoverschrijdend leerlingenvervoer. Alle Vlaamse subsidies vallen met ingang van 1 januari volledig weg terwijl de betrokken besturen onmogelijk in het midden van het schooljaar dit project kunnen stopzetten.

Leerlingenvervoer is een mobiliteitsverhaal, een verhaal van veilig naar school, efficiëntie(winsten) en duurzaamheid. In deze begrijpen we dat dit niet tot de kerntaak van onderwijs behoort. Het is echter wel een verhaal van flankerend onderwijsbeleid en maakt deel uit van de achterhaalde principes van 'de sociale voordelen'. Daarenboven heeft het duidelijk een raakvlak met de maximumfactuur en kostenbeheersing want de kostprijs van vervoer van leerlingen (met inbegrip van het intern vervoer) is vrij hoog.

Momenteel bestaan er 3 vormen van gesubsidieerd leerlingenvervoer in het gewoon onderwijs. Het vervoer van het GO! op basis van de vrije keuze regeling en betaald door onderwijs, het zonale leerlingenvervoer (in een 50 tal gemeenten) netoverschrijdend ingericht en grotendeels betaald door De Lijn en sinds een aantal jaren het project 'duurzaam naar school'.

We bepleiten dat Vlaanderen middelen investeert opdat elke gemeente en elke leerling over dezelfde basismobiliteit beschikt in dezelfde omstandigheid om zich naar school te verplaatsen. Het model gepromoot in het project duurzaam naar school sluit bij deze doelstellingen het best aan. De gemeente wordt uitgenodigd een plan te maken en de verkeersveiligheid te optimaliseren. Kinderen en ouders worden gestimuleerd om zo veel als mogelijk te voet of met de fiets langs veilige trajecten naar school te komen (het STOP-principe). Pas in tweede orde wordt door de gemeente in overleg met de andere onderwijsverstrekkers netoverstijgend bustrajecten voorzien. De gemeente moet hierbij de vrije keuze van de leerlingen in ogenschouw nemen.

Bij elke euro die de gemeente investeert, legt de centrale overheid een euro bij. OVSG begrijpt niet dat net dit model wordt geschrapt en de andere regelingen begrotingstechnisch niet ter discussie worden gesteld.

We betreuren dat de overheid zelfs niet wou ingaan op onze vraag om minstens de 14 gemeenten die volledig conform duurzaam naar school werkzaam zijn, behouden blijven en dat er een doorstart kan gemaakt worden wanneer er meer budgettaire ruimte voorhanden is. Deze maatregel dreigt dus wel leerlingen rechtstreeks te raken in hun kwetsbaarheid en ouders in hun uitgaven waardoor we blijvend vragen om minstens de 14 lopende projecten netoverschrijdend leerlingenvervoer te vrijwaren eerder dan middelen te investeren in bovenschoolse structuren.

Programmatiestop SO en DBSO

OVSG verzet zich niet tegen de wijziging van de programmatieprocedure in het secundair onderwijs vermits de tekst nog voldoende garanties biedt voor verantwoorde en logische programmaties (onder andere in het kader van de onderwijscontinuïteit voor de leerlingen.) Het ongewijzigd toepassen van dezelfde regeling in het deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen we echter niet goedkeuren. Hierdoor komt de nodige flexibiliteit binnen dit onderwijs te vervallen en de opgestarte modularisering in het DBSO in het gedrang.

CVO's en dotatie Fonds inschrijvingsgelden

OVSG is tevreden dat de overheid de garantie biedt dat het terugschroeven van de dotatie voor het Fonds Inschrijvingsgelden CVO's geen impact zal hebben op de middelen waarop onze CVO's decretaal recht hebben. De besparingen ten aanzien van het volwassenenonderwijs beperken zich tot de niet-indexering in 2010 van de werkingstoelagen. De besparing van 20% op de consortia strookt met ons principe waarbij de CVO's en hun kernopdrachten prioritair zijn ten opzichte van de gecreëerde consortia-structuren.

Deeltijds kunstonderwijs

OVSG vindt het positief dat de lopende projecten in het deeltijds kunstonderwijs niet in het gedrang komen. De tijdelijke programmatiestop en het aanwendingspercentage voor de vrijgestelde leerlingen/cursisten vinden we verdedigbaar ten opzichte van de eerste voorstellen (verhoging van het inschrijvingsgeld en de lineaire besparing op de omkadering) die in een vroeger stadium geformuleerd werden.

CLB

Gelet op de besparing van 20% op de nascholingsmiddelen werd de verplichting tot het opnemen van 3 vormingsdagen geschrapt. Aan de verplichte nascholing voor de mandaathouders werd echter niets gewijzigd.

Schoolgebouwen

De nood aan schoolgebouwen in Vlaanderen is zo urgent en algemeen dat besparen hierop geen optie is. OVSG vindt het dan ook positief dat er niet extra bespaard wordt op investeringsmiddelen voor schoolgebouwen en de inspanning beperkt blijft tot de lineaire niet-indexering.

Beperkingen verlopen bijzondere opdracht - detacheringen

We stellen vast dat de overheid haar initiële voorstel lichtjes heeft bijgestuurd ten voordele van detacheringen die door de onderwijskoepels gezamenlijk worden uitgewerkt via de Vlor. Toch blijven we ervoor pleiten dat de besparing van 50% binnen dit segment in eerste instantie ten laste valt van organisaties die verder verwijderd zijn van de kern van het onderwijs. Bovendien gaan we ervan uit dat als er bespaard wordt op de detacheringen in kader van de LOP-werking eenzelfde besparing wordt doorgevoerd op het contingent LOP-deskundigen binnen het overheidsapparaat. Vanuit een gelijkwaardige verdeling van de besparing onder alle actoren is het niet meer dan logisch dat besparingen die de scholen en de pedagogische begeleidingsdiensten raken, doorgetrokken worden naar de betrokken apparaatssectoren.

Pedagogische begeleidingsdienst

Vanuit onze bekommernis omtrent de onderwijskwaliteit en de ondersteuning en begeleiding van onze schoolbesturen en hun instellingen terzake, zijn we tevreden dat de overheid bereid was om de voorziene besparingen op de reguliere begeleiding te vervangen door een gelijkaardige inspanning op eerder projectmatige begeleiding vanuit SNPB.

Vanuit de pedagogische begeleiding nemen wij mee onze verantwoordelijkheid in deze besparingsronde doch wensen we de kernopdracht van de reguliere begeleiding naar de scholen toe te vrijwaren.

Brussel, 16 november 2009